

deSingel

Internationale Kunstcampus

MUZIEK

MUZIEKSTUDIO

BEEL LAAG

CHAMP D'ACTION
ism. **COLLECTIEF REFLEXIBLE**
WO 12 OKT 2011

2011-2012 LIVE MUSIC@THE MOVIES

**CHAMP D'ACTION ISM. COLLECTIEF REFLEXIBLE
WO 12 OKT 2011**

HERMES ENSEMBLE OLV. KOEN KESSELS
WO 30 NOV 2011

SCORA . OLIVA/RAULIN QUINTET
VR 16 DEC 2011

TRIO EVRARD-BOISSEAU-THIELEMANS
DO 16 FEB 2012

AQUARIUS OLV. MARC MICHAEL DE SMET
WO 16 MEI 2012

inleiding **Piet Van Bockstal in gesprek met Stefan Prins / 19.15 uur /
blauwe foyer**

begin **20.00 uur**
einde omstreeks **21.00 uur**
er is **geen pauze**

teksten programmaboekje **Piet Van Bockstal**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

CHAMP D'ACTION ism. COLLECTIEF REFLEXIBLE

JAMES TENNEY (1934-2006)

Ergodos

Harmonium II

Postal Pieces

VIDEO **LILLIAN SCHWARZ**

Selectie uit video's Lillian Schwartz: Pixillation, Collage, Fantasies, Innocence, La Spiritata

gelieve uw GSM uit te schakelen

De inleidingen kan u achteraf beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze.

Op www.desingel.be kan u uw visie, opinie, commentaar, appreciatie, ...
betreffende het programma van deSingel met andere toeschouwers delen.
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze.
Neemt u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans om tickets te winnen.

Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door 't KLAverVIER,
Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70 > www.tklavervier.be

Grand café deSingel

open alle dagen 9 > 24 uur
informatie en reserveren +32 (0)3 237 71 00
www.grandcafedesingel.be
drankjes / hapjes / snacks / uitgebreid tafelen

CHAMP D'ACTION

Stefan Prins curator

Toon Callier elektrische gitaar

Marcel Andriessen percussie

Ann Eysermans contrabas

Arne Deforce cello

S raphine Stragier cello

Takao Hyakutome viool

Serge Verstockt live mixing

COLLECTIEF REFLEXIBLE

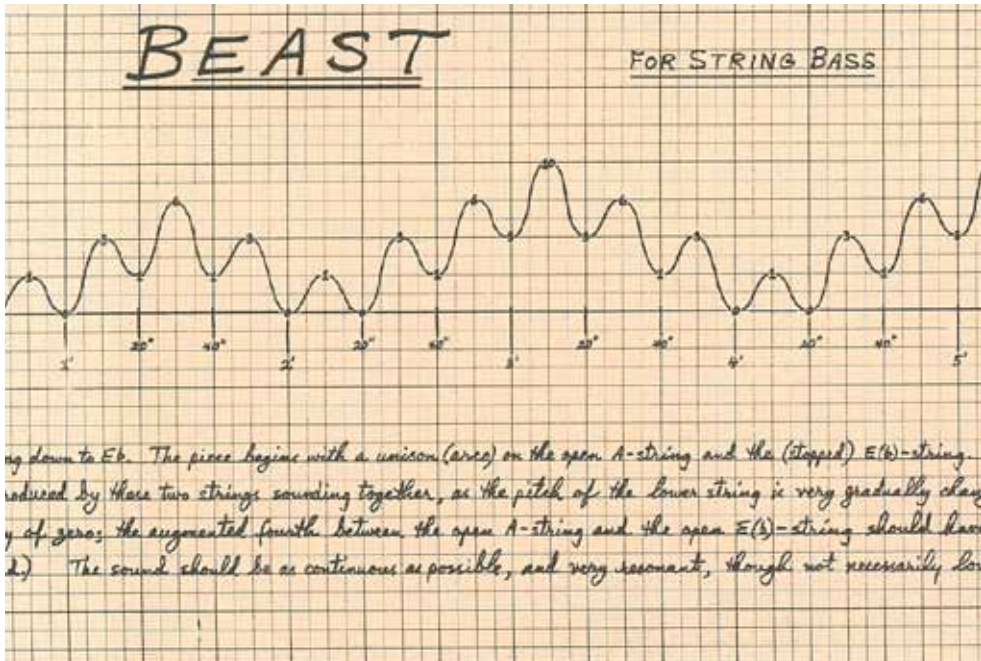
Stefan Prins elektronica

Thomas Olbrechts saxofoon

Joachim Devill  trompet

BEAST

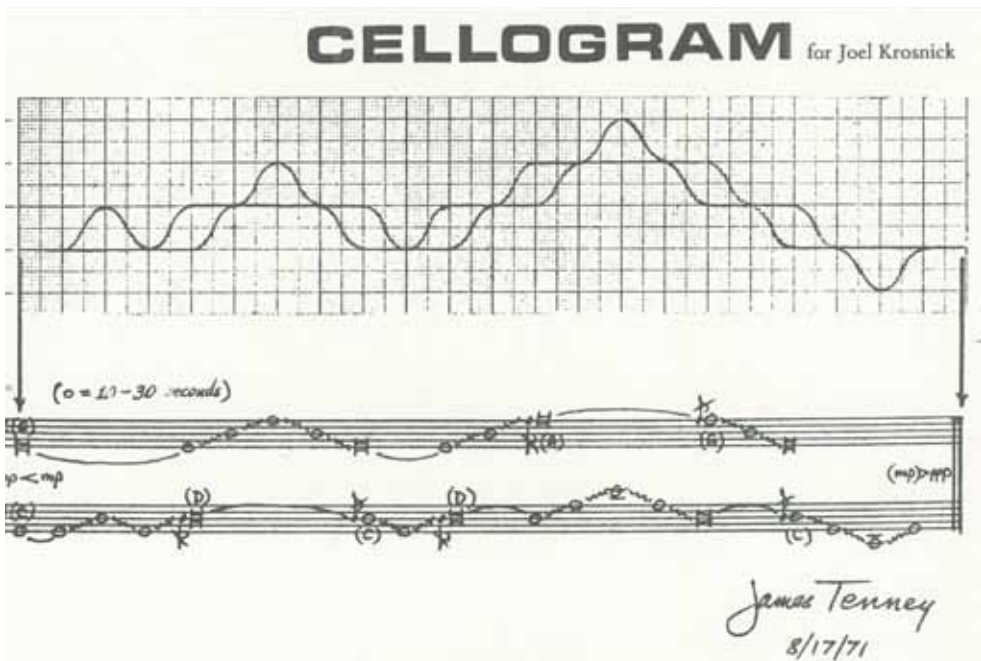
FOR STRING BASS

ing down to Eb. The piece begins with a unison (arco) on the open A-string and the (stopped) E(1/2)-string reduced by these two strings sounding together, as the pitch of the lower string is very gradually changed by zeros; the augmented fourth between the open A-string and the open E(1/2)-string should have 2.) The sound should be as continuous as possible, and very resonant, though not necessarily loud.

CELLOGRAM

for Joel Krosnick

(0 = 11-30 seconds)

James Tenney
8/17/71

PIXELLATIONS

In zijn meer dan 20-jarig bestaan heeft Champ d'Action nooit het avontuur geschuwd. Steevast wordt met een grote boog rondom het credo van de hedendaagse muziek gelopen, een credo zoals dat weleens vastgepind wil worden door de gespecialiseerde ensembles, festivals en componisten. Daarbij gaat het niet om opzettelijk buiten de lijntjes te willen kleuren maar eerder om een schalkse en frisse aanpak die de controversen niet ontloopt, weliswaar steeds geschraagd door ernstige research en een respectvolle (maar daarom niet schroomvolle!) benadering van onder meer de pioniers in de hedendaagse muziek en aanverwante genres. Belangrijkste item in de programmering en invulling van het artistiek profiel van Champ d'Action is gelaagdheid waarbij onderliggende verbanden tussen verschillende kunst disciplines uiteindelijk een doel op zich worden. Een significant voorbeeld van deze werkwijze is het programma 'Pixellations' dat vanavond in première gaat. Zoals Champ d'Action het zelf in zijn werkttekst bij dit concert formuleert: "In een tijd waarin we ons met laptop of smartphone hoe langer hoe dieper de digitale ruimte in wagen, is het meer dan relevant om de allereerste en opvallend frisse experimenten met digitale kunst opnieuw tegen het licht te houden." Daarbij worden twee Amerikaanse pioniers naar voren geschoven: James Tenney als componist en Lillian Schwartz als beeldend video-kunstenares.

Lillian Schwartz werd geboren in 1927 in Cincinnati: zij is vooral bekend voor kunst gegenereerd door computers en kunst analyses met behulp van computers: haar lange werkljst bevat grafische kunst, film, video, animatie, 'special effects', virtuele realiteit en multimedia. Haar werk behoorde tot het eerste in zijn genre dat door het Moma in New York naar waarde werd geschat en aan de collectie werd toegevoegd. Zeker bij deze visionaire kunstenares geldt de uitspraak van Bernhard Myers in 'Modern Art in the Making': "The art of any period is the result of the background factors of that age plus the personalities of its creative artists". In 1970 creëerde zij 'Pixellations' in haar vaste werksteking - de Bell Laboratories - en daarmee was een mijlpaal in de geschiedenis van de videokunst een feit: voor het eerst wordt de computer gebruikt om (artistieke) beelden pixel per pixel op te bouwen. Naast haar permanente zoektocht om deze kunstvorm toegankelijk te maken is Schwartz ook zeer actief als wetenschappelijk onderzoekster van het werk van kunstenaars zoals Picasso en Matisse: daarbij worden databases aangelegd van kleurpaletten en structuren van bepaalde kunstwerken die gebruikt worden om bepaalde keuzes van de artiesten te analyseren en hun creatief proces te onderzoeken.

Op haar vrij volledige website (<http://lillian.com>) kan je een en ander bekijken uit haar digitale hoogdagen. Er is een onmiskenbare charme die uitgaat van deze soms naïef aandoende filmpjes, zeker in de huidige blitse hightech-wereld waar beeld zodanig virtuoos gemanipuleerd wordt dat de scheidingslijn tussen echt en fake nog nauwelijks te onderscheiden is.

De componist die vanavond centraal staat in dit programma is de Amerikaan James Tenney (1934-2006), een figuur die het eigenzinnige muzikale pad van Champ d'Action reeds meerdere malen kruiste. Zijn bekendste leraren waren John Cage, Harry Partch en Edgard Varèse maar als pianist was hij ook actief in onder meer de ensembles van Steve Reich en Philip Glass. Als pianist was hij het oeuvre van Charles Ives zeer genegen en vooral zijn uitvoering van de 'Concord Sonata' van deze laatste werd zeer gesmaakt.

Tenney's oeuvre gaat om met begrippen als perceptie (For Ann (rising)), intonatie (Clang), stochastische elementen waarbij toevalselementen een grote rol spelen (Music for Player Piano), computertheorie (Ergodos) en structurele boogvormen (bvba ABCBA) waarbij de muziek voor een deel gebaseerd is op herhaling rond een centraal punt (Koan: Having Never Written A Note for Percussion).

Waar zijn vroegste werken nog duidelijk beïnvloed werden door Webern en Varèse maakt hij in de periode 1961-64 een pak computermuziek, eveneens in de eerder geciteerde Bell Laboratories. Alleen al de omvang en de kwaliteit van die werken maken van hem een van de pioniers in dit genre. In de latere jaren '60 assimileerde hij de ideeën van John Cage in zijn muziek en werkte hij zeer intens met harmonische reeksen, een ontwikkeling die zijn ganse verdere leven beïnvloedde. Waar het gros van Tenney's rijpere oeuvre zuiver instrumentale muziek is, is het startpunt van het concert vanavond de compositie 'Ergodos I' die Tenney als laatste werk componeerde in zijn 'computerperiode' bij Bell. Verschillende onderzoekspistes, zoals de polariteit tussen 'noise' en 'toonhoogte' quasi volledig gedetermineerd door de computer maar ook de controle die de computer kan uitvoeren over de hiërarchische samenstelling van de muzikale vorm zelf, leidden uiteindelijk tot 'Ergodos I': muziek creëren zonder vorm geheel onderworpen aan het begrip ergodiciteit uit de kansrekening. De ontwikkeling van de technologie liet Tenney toe de beperkingen van 'Ergodos I' achter zich te laten: waar het eerste stuk nog beperkt was tot twee vaststaande stereo-kanalen kon Tenney nu ook de ruimte tussen 2 stereo-polen gaan exploreren. Hoewel de klanken, timbres en de muzikale taal, gebruikt in dit werk, vrij gelijkaardig zijn aan andere composities uit deze periode is 'Ergodos II' uitzonderlijk door de manier waarop klanken ontstaan en bewegen langs verschillende punten in de muzikale ruimte. Een plotse toename van volume wordt bvb. geaccentueerd door een verschuiving in de 'ruimtelijke plaats' van de klank terwijl ondertussen een

hoge fluittoon van links naar rechts schiet met een scherp geaccentueerd Doppler-effect. Tenney staat, helemaal in de stijl van John Cage aan wie 'Ergodos' I en II trouwens zijn opgedragen, ook een mogelijke optie toe waarbij de luisteraar de kans krijgt het stuk van 18' in gelijke delen te verdelen die dan gelijktijdig gespeeld en beluisterd kunnen worden.

Wat vanavond op dit concert de revue zal passeren, lag op het moment van schrijven van deze tekst nog niet compleet vast. Van Tenney wordt zeker 'Ergodos II' maar dan in een recentere versie met instrumentale antwoorden uitgevoerd en verder liggen zeker een aantal video's van Schwartz en andere werken van Tenney klaar om in een typische Champ d'Action-setting (vanavond gaat het ensemble ook een confrontatie aan met het vrije improvisatie-collectief Reflexible) tot een overkoepelend geheel gevormd te worden.

Daarbij komen bvb. ook enkele 'Postal Pieces' van Tenney aan bod: stukken die geschreven zijn op een postkaart. Elke kaart bevat (de serie bestaat uit 11) een volledige, zij het minimale, compositie uit te voeren door instrumentisten. Het resultaat is een soort meditatie op akoestiek, vorm of een simpele uitvoeringsbeweging.

Mogelijkerwijs zullen een aantal van die stukken ook in elkaar overlopen (crossfade) of zelfs gewoon boven elkaar geplaatst worden....allemaal technieken die Tenney's voorkeur wegdroegen.

CHAMP D’ACTION is een productiehuis voor actuele muziek en klankkunst met een grote openheid naar andere kunst disciplines zoals beeldende kunst, videokunst, theater en dans. Radicale artistieke keuzes stonden en staan hierbij voorop. Eén van de wezenskenmerken van Champ d’Action is dat de organisatie zich steeds blijft vernieuwen en ook vandaag een voortrekkersrol blijft spelen in het intussen drastisch veranderde muzieklandschap. Champ d’Action resideert al negen jaar in Kunstcampus deSingel in Antwerpen, waar het Studio Champ d’Action betreft. Champ d’Action werd in 1988 opgericht door de Antwerpse componist Serge Verstockt en vormde het eerste Vlaamse ensemble, dat zich uitsluitend op hedendaagse muziek focuste. Champ d’Action beantwoordde aan de nood om hedendaagse muziek professioneel te kunnen uitvoeren. Van bij zijn ontstaan had het ensemble een sterke band met het internationale kunstencentrum deSingel. Deze samenwerking werd in de loop der jaren nog hechter en zal ook in de toekomst verder worden geïntensifieerd. Het nieuwe gebouw, waarmee het bestaande complex van deSingel recent werd uitgebreid, creëert nieuwe mogelijkheden op het domein van onderzoek, productie, uitvoering en kruisbestuiving met andere kunstenaars. Studio Champ d’Action zal hierin een belangrijke rol spelen. De voorbije 20 jaar concerteerde Champ d’Action op zowat alle grote internationale en nationale podia, zowel in grote als kleine formaties, met multidisciplinaire en installatieprojecten.. De laatste jaren evolueerde het ensemble op een organische wijze in de richting van een flexibel productiehuis voor actuele muziek met een sterke focus op het gebruik van elektronica en nieuwe media enerzijds en het samenwerken met musici vanuit verschillende achtergronden en met kunstenaars uit andere disciplines anderzijds. Deze benadering blijkt erg vruchtbaar en verrijkend te zijn voor componisten, uitvoerders en kunstenaars en veronderstelt een andere aanpak. Niet alleen de finaliteit van een uitvoering is belangrijk, maar ook het proces ernaartoe, de educatieve werking, de ontwikkeling van software en elektronica en alles wat met pre- en post-productie of archivering te maken heeft. Het is door de verbanden te leggen tussen al deze verschillende deelaspecten, dat het artistieke proces steeds voortgestuwd wordt. Sedert januari 2008 is Champ d’Action tevens producent van het elektrisch gitaarkwartet ZWERM. Champ d’Action biedt verder onderdak aan artiesten als Serge Verstockt, Stefan Prins, Yannis Kyriakides, Tim Vets, Ann Eysermans ea. Met deze artiesten bouwt Champ d’Action al enkele jaren of langer een intensieve relatie uit die ook de komende jaren zal verder gezet worden in de vorm van research projecten, artistieke, zakelijke of productionele ondersteuning, compositieopdrachten of co-producties ea. Champ d’Action werkt tenslotte regelmatig samen met andere ensembles en kunstenaars: oa. Kunst/Werk en Marc Vanrunxt, Collectief Reflexible, Slagwerkgroep Den Haag, Collegium Vocale Gent, Bllndman ea. Een belangrijk aspect in de werking

van Champ d’Action is Studio Champ d’Action. Deze werd net uitgebreid met een pre productie studio en biedt een grote en unieke meerwaarde aan het hele Vlaamse kunstlandschap. In Studio Champ d’Action wordt software ontwikkeld voor eigen en andere actuele kunstproducties, worden opnames gerealiseerd en worden producties klaargestoomd voor het concertpodium. Een dergelijk goed uitgebouwde studio is uniek voor de kunstcampus en voor het Vlaams kunstlandschap in het algemeen. Champ d’Action maakte de laatste jaren heel wat cd opnames, zoals de cd’s op de archiefreeks die tot doel heeft nieuw werk van componisten op een democratische manier te verspreiden en onlangs nog de cd met werk van meekrijgt worden installatieprojecten, try outs en concerten getoond die niet onmiddellijk in de reguliere concertzaal thuishoren.

www.champdaction.be

www.myspace.com/collectiefreflexible

www.lillian.com

www.composers21.com/compdocs/tenneyj.htm

Het **COLLECTIEF REFLEXIBLE** werd opgericht in 2002 door Joachim Devillé, Thomas Olbrechts, Stefan Prins en Nicolas Rombouts. Als forum-laboratorium voor ‘vrije’ improvisatiemuziek en experimentele kunsten organiseert het collectief concerten waarin improvisatiemuziek centraal staat en vaak gekoppeld wordt aan andere experimentele kunstvormen. Voor deze concerten worden buitenlandse improvisatoren/kunstenaars uitgenodigd, die een confrontatie aangaan met musici en kunstenaars van eigen bodem. Het Collectief Reflexible heeft zelf inmiddels uiteenlopende projecten opgezet, zoals het project waarin de manipulatie van beeld door muziek werd onderzocht via Fritz Langs langspeelfilm ‘Metropolis’ (kunstencentrum nadine, Brussel, 2003; Festival van de Fantastische Film, Brussel, 2003; Filmnacht, conservatorium Antwerpen, 2003) of ‘Liveness, Part of the (War)Game!?’ (kunstencentrum nadine, Brussel, 2003; The Brussels Tribunal, Hallen van Schaarbeek, Brussel, 2004; kultuurcentrum nOna, Mechelen, 2004), en concerten gegeven in o.m. Antwerpen (Free Music Festival, 2002; Soiree Flexible), Brussel (reflexessions) en Amsterdam (Kraakgeluiden in de Binnenstad, 2003). In maart 2004 begon in het kader van dedonderdagen in deSingel een intense en vruchtbare samenwerking tussen Champ d’Action en Collectief Reflexible. Zij voerden toen samen het werk ‘More or Less’ van Karlheinz Essl uit, wat ze nog herhaalden op verschillende andere locaties (MuHKA, 't Werkhuys, LOGOS Gent). De cd ‘More or less’, N° 05 - MORE OR LESS, in de reeks ‘Champ d’Action Archives Series’, met live-opnames van deze uitvoeringen, is hier een neerslag van. Een langdurige samenwerking met Champ d’Action wordt in 2005 geconsolideerd met de deelname aan het Time Canvas Festival 2005.

BINNENKORT IN DESINGEL

NADAR ENSEMBLE ol.v. **DAAN JANSSENS** **JOHANNES KREIDLER** moderator

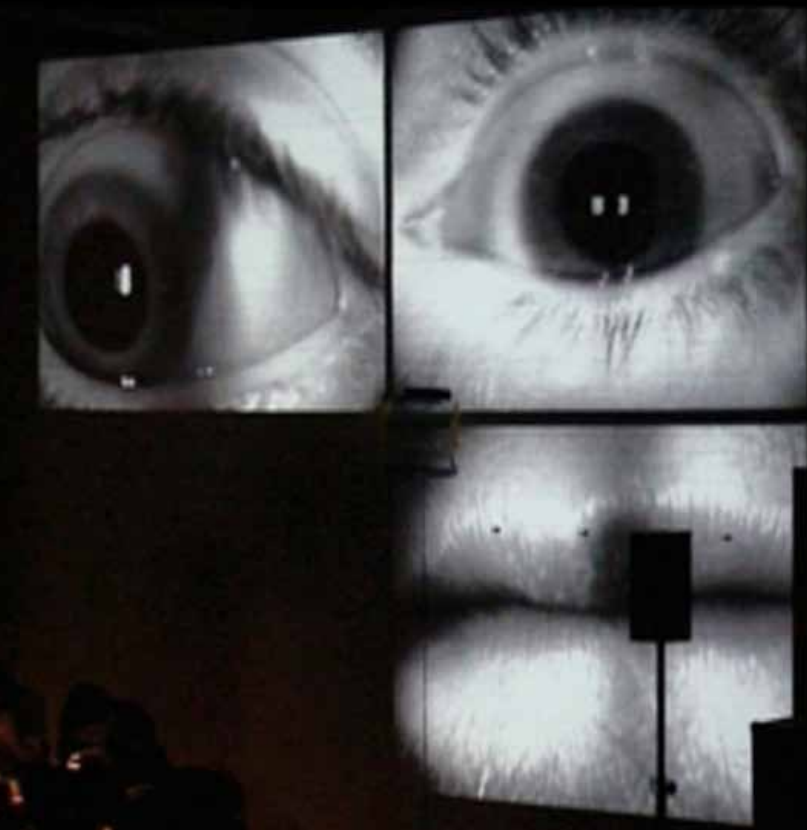
S STEEN-ANDERSEN Nothing Integrated (2007, Belgische creatie)

J KREIDLER In Hyper Intervals (2006-2008)

S PRINS Fremdkörper #1 (2008)

J KREIDLER Fremdarbeit (2009, Belgische creatie)

J KREIDLER Aktionen (video-installatie)

DO 20 OKT 2011 20 uur / muziekstudio & blauwe foyer

INLEIDING Yves Knockaert 19.15 uur / blauwe foyer
€ 18 basis € 14 -25/65+ € 8 -19 jaar

architectuur theater dans muziek

WWW.DESINGEL.BE

T +32 (0)3 248 28 28
DESGUINLEI 25 / B-2018 ANTWERPEN

WORD **FAN** VAN DESINGEL OP **FACEBOOK**

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van

SA^C STAD ANTWERPEN

Haven van
Antwerpen

So
BRA

dS
De
Standaard

Knack

CANVAS

hoofdsponsor

mediasponsors